

Quicksan flora en fauna

Bossheweg perceel B5549, Berkel-Enschot

Quickscan flora en fauna

Boscheweg perceel B5549, Berkel-Enschot

Definitief

Versie 21-12-2015

Opdrachtgever

Dhr. V. Retel Helmrich
Thomas van Diessenstraat 32
5051 RK Goirle

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P7226
Datum: 28-5-2015
Projectleider: R. van Dijk
Opgesteld: R. van Dijk
Gecontroleerd: Y. Horstink, J. Hakkens

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgestane ontwikkeling	6
3	NATUURWETGEVING	8
3.1	Flora- en faunawet beschermt dieren en planten	8
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998	10
3.3	Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur	11
3.4	Rode lijst	12
4	METHODE	13
4.1	Bureauonderzoek	13
4.2	Terreinbezoek	13
5	BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN	14
5.1	Planten	14
5.2	Zoogdieren	15
5.3	Vogels	18
5.4	Amfibieën en reptielen	19
5.5	Vissen	19
5.6	Beschermde soorten ongewervelden	19
6	CONCLUSIE EN ADVIES	20
6.1	Advies	20
6.2	Geldigheid onderzoek	20
	LITERATUURLIJST	22

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer de heer Marijnissen heeft het voornemen om op een perceel aan de Bosscheweg te Berkel-Enschot twee woningen te bouwen. Het perceel is momenteel ingericht als grasland met randbeplanting. De gewenste ontwikkeling is niet mogelijk op basis van het huidige bestemmingsplan. Hiervoor wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

In het kader van de juridisch-planologische procedure is een toetsing aan de natuurwetgeving noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming. Gemeente Tilburg heeft aangegeven dat hiervoor een quickscan flora en fauna nodig is.

RHeia Architectuur & Ecologie heeft Eelerwoude gevraagd om een quickscan flora en fauna uit. De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de huidige situatie en de voorgestane ontwikkeling. Op basis van deze informatie is voorliggende toets uitgevoerd. Hoofdstuk 3 geeft een beknopte beschrijving van de natuurwetgeving en -beleid. De gehanteerde methodiek is beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten verwacht worden, wat de effecten van de ontwikkeling op deze soorten zijn en of een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van hoofdstuk 2 en de conclusie in hoofdstuk 6.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft het perceel B5549 te Berkel-Enschot. Het perceel ligt aan de oostzijde van de kern Berkel-Enschot (gemeente Tilburg) tussen de Jan Tinbergenlaan en de Bosscheweg. Aan de noordwestzijde grenst het perceel aan de woonkavel Jan Tinbergenlaan 55; aan de noordoostzijde aan een paardenwei horende bij de kavel Bosscheweg 4a. Aan de zuidwestzijde grenst het perceel aan hobby- en speelweides. Aan de zuidoostzijde wordt het begrensd door de ventweg van de Bosscheweg; dit is tevens de ontsluitingsweg.

De zone tussen de Jan Tinbergenlaan en Bosscheweg vormt een parkachtig gebied tussen de bebouwing van Berkel-Enschot en het landelijk gebied. Door de brede en drukke Bosscheweg wordt de zone echter fysiek afgescheiden van het landelijk gebied. In de parkachtige zone liggen groene achtertuinen, speel- en hobbyweides, houtsingels en enkele vrijstaande woningen aan de Bosscheweg.

Het plangebied zelf bestaat uit een grasland met enkele speeltoestellen zoals een trampoline en schommel. Ook staat een laag houthok voor kachelhout op het terrein. Het grasveld wordt omzoomd door bomen en struiken. Verder staan centraal op het perceel enkele bomen. Het betreffen loofbomen, zoals eiken, esdoorns, berken, wilgen en elzen. Aan de zuidoostzijde (wegzijde) bevindt zich een grondlichaam dat aan de kant van het plangebied is beplant met laurierkers en aan de wegkant met hazelaar. Aan de overige zijden van het perceel is tussen de bomen een gemengd inheems bosplantsoen aangeplant met soorten zoals Spaanse aak, meidoorn, hazelaar, lijsterbes, vlier, etc. Centraal in het plangebied staan enkele knotwilgen, elzen en een paardenkastanje. In het noordelijke deel van het plangebied zijn jonge wilgen in een dichte kamerstructuur aangeplant.

In het plangebied bevindt zich geen oppervlaktewater. De bodem bestaat uit zandgrond met een humeuze bovenlaag.

2.2 Voorgestane ontwikkeling

In het plangebied is de bouw van twee woningen voorzien met bijbehorende tuinen en verhardingen. De ontsluiting van deze twee woningen zal plaatsvinden via de ventweg van de Bosscheweg. De bomen aan de randen van het plangebied (waaronder de

dikkere eiken in het plangebied) worden in het plan behouden. Wel zullen de bomen centraal op het perceel moeten verdwijnen. Het gaat hierbij om knotwilgen en elzen.

Figuur 2. Foto's van het plangebied. V.l.n.r. en v.b.n.b.: Zuidelijke punt met ventweg Bosscheweg; grondlichaam beplant met laurierkers; zuidwestzijde perceel met zicht op Jan Tinbergenlaan 55; centraal deel plangebied; noordwestzijde plangebied; jonge wilgen; zicht vanuit het noordoosten; konijnenhol.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken: mijn.rvo.nl.

Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau's:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

		Bestendig beheer	Ruimtelijke ontwikkeling
	Niet beschermde soorten	Zorgplicht	Zorgplicht
	Soorten van tabel 1 Lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht	Vrijstelling Wel zorgplicht
	Soorten van tabel 2 Middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragcode of Ontheffing	Gedragcode of Ontheffing
	Vogels	Gedragcode (of Ontheffing)	Gedragcode (of Ontheffing)
	Vogels met jaarrond beschermde nesten	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing
	Soorten van tabel 3 Zwaarste beschermingsregime Bijlage 1 AMvB Bijlage IV Habitatrichtlijn	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing

Figuur 3. Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

Verbodswet

De Flora- en faunawet is - in tegenstelling tot vele andere wetten - een verbodswet en geen gebodswet. Overtreding van de Flora- en faunawet is een economisch delict waarbij op basis van 'strafrecht' boetes worden gegeven en/of vervolging optreedt. Ook kan op basis van bestuursrecht bestuursdwang worden opgelegd. Personen worden individueel aansprakelijk gesteld en eventuele opdrachtgevers kunnen te maken krijgen met aansprakelijkheid en vervolgschade.

De verboden moeten ervoor zorgen dat in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- plukken, vangen en doden;
- verstoren;
- vernielen van leefgebied, nesten en hollen;
- weghalen van eieren;
- bezit en handel.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

Figuur 3 geeft aan bij welke activiteiten welke instrumenten beschikbaar zijn.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben verscheidene natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij zijn 2 soorten te onderscheiden:

- A. Natura 2000-gebieden
- B. Beschermde natuurmonumenten

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Beschermde Natuurmonumenten

Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde Natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Daarnaast komen die (delen van) Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden te vervallen. De instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied zullen wel mede betrekking hebben op de waarden die beschermd werden door het Natuurmonument. In totaal blijven 63 Beschermde Natuurmonumenten bestaan.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen. Maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Gevolgen plangebied

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 2,4 km afstand liggen de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden: "Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen" en "Kampina & Oisterwijkse Vennen". Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden kan negatieve verstorende invloed op deze Natura 2000-gebieden op voorhand worden uitgesloten. Derhalve is er geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN/EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een NNN/EHS-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS. Het plangebied ligt op ongeveer 2 kilometer van begrensde NNN/EHS-gebieden. Vanuit de

voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS op voorhand worden uitgesloten. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.4 Rode lijst

De Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. Een vermelding op een Rode Lijst geeft dus een indicatie over hoe het een soort vergaat, het is geen indicatie over de zeldzaamheid. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken. In totaal zijn 18 Rode Lijsten aanwezig waarop 3363 soorten zijn vermeld. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. Binnen deze rapportage wordt alleen ingegaan op soorten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet en worden Rode Lijst-soorten niet aangehaald.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie. Gerichte verspreidingsinformatie van soorten in en rondom het plangebied is niet vrij beschikbaar.

Algemene verspreidingsgegevens van soorten zijn gebaseerd uit landelijke en regionale verspreidingsatlassen. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door Rob van Dijk, ecologisch adviseur bij Eelerwoude. Het veldbezoek is uitgevoerd bij 13°C, zonnig weer en windkracht 2 Beaufort. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

5

BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Het veldbezoek is uitgevoerd in een periode waarin veel plantensoorten herkenbaar in het veld aanwezig zijn. Ondanks dat geen gerichte planteninventarisatie heeft plaatsgevonden, is daardoor toch een goed beeld verkregen van de aanwezige plantensoorten.

In het grasland zijn slechts zeer algemene kruidachtige plantensoorten waargenomen, zoals paardenbloem, vogelmuur, etc. In de ondergroei van het bosplantsoen en de randen van het grasveld zijn eveneens zeer algemene plantensoorten aangetroffen, zoals hondsdrif, grote brandnetel, kleeftkruid en speenkruid. Het plangebied is betrekkelijk arm aan plantensoorten. Het voorkomen van beschermde of bedreigde plantensoorten is op basis van de aangetroffen vegetatietypen met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Wel zijn in de directe omgeving van het plangebied enkele bijzondere plantensoorten aangetroffen. In de ondergroei van struiken ten westen van het plangebied komt de beschermde plantensoort daslook (tabel 2-soort) voor. De soort is naar alle verwachting verwilderd als tuinplant. In de berm van de parallelweg van de Bosscheweg komt plaatselijk gewone duivenkervel voor. Deze soort is niet wettelijk beschermd en niet landelijk bedreigd, maar komt voor zover bekend lokaal vrij zeldzaam en in lage dichtheden voor.

Effecten en advies

In het plangebied komen geen beschermde planten of bijzondere vegetaties voor. Effecten op beschermde planten in de omgeving zijn op voorhand redelijkerwijs uit te sluiten.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. Op basis van algemene verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur zijn de volgende soorten in de groenzones rondom Berkel-Enschot te verwachten: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en grootoorvleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn daarmee uit te sluiten. De bomen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek gecontroleerd op de aanwezigheid van holten. Alleen in de knotwilgen centraal in het plangebied zijn holten aanwezig. Deze zijn echter van dichtbij gecontroleerd en ongeschikt bevonden voor vleermuizen. De holten zijn namelijk te ondiep en niet naar boven toe ingerot. Daarmee zijn ook verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten uit te sluiten.

Foerageergebied en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook hun verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen

onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Kader - vleermuisvliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Het plangebied is door de besloten kamerstructuur geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De gehele parkachtige zone tussen de kern Berkel-Enschot en de Bosscheweg biedt vergelijkbare geschikte foerageergelegenheid. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen zoals houtsingels om zich langs te verplaatsen. In het plangebied zijn geen doorlopende beplantingsstructuren aanwezig die specifiek van belang zijn als vaste vliegroute.

Effecten en advies

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

In de toekomstige situatie worden in de nieuwbouw nieuwe verblijfplaatsen voor vleermuizen gecreëerd. De geschiktheid voor vleermuizen zal daardoor toenemen. Het verlies van foerageergelegenheid is beperkt doordat de aanwezige randbeplanting behouden blijft. Een beperkt verlies van foerageergebied is niet te beschouwen als een overtreding vanuit de Flora- en faunawet, omdat dit er niet toe zal leiden dat elders verblijfplaatsen verdwijnen. Voor de verlichting van het terrein is aan te bevelen om de volgende algemene richtlijnen in acht te nemen (zie kader).

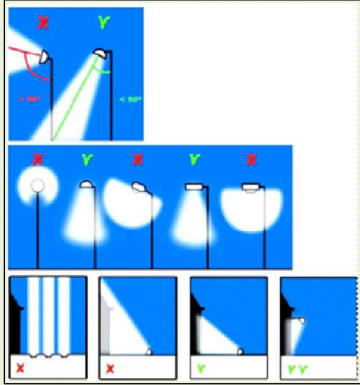
Kader - Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals watervleermuis, en er zijn soorten die rond lantaarnpalen jagen, zoals rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- *verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;*
- *verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);*
- *verlaag de hoogte van de lichtmasten;*

- *beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur (zie figuur 4);*
- *toepassen van vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurige UV-vrije ledlampen)*
- *geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.*

Figuur 4 Voorbeelden om verstrooiing te voorkomen

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek zijn graafsporen van konijnen waargenomen in het plangebied. In de houtsingel aan de noordoostzijde is een konijnenhol aanwezig. Op basis van habitatvoorkeur en algemene verspreidingsgegevens zal het plangebied deel uitmaken van het leefgebied van algemene grondgebonden zoogdieren zoals egel, mol, huisspitsmuis, veldmuis, rosse woelmuis en bosmuis, allen tabel 1 soorten uit de Flora- en faunawet.

Tijdens het veldbezoek is gelet op verblijfplaatsen en sporen van de strenger beschermde eekhoorn (tabel 2-soort) in het plangebied en de directe omgeving. Deze zijn niet aangetroffen. Op basis hiervan kan er vanuit worden gegaan dat het plangebied geen deel uitmaakt van een vast leefgebied van eekhoorns en dat er hooguit zwervende dieren in het plangebied zullen voorkomen.

Ook van andere strenger beschermde zoogdieren die in de gemeente Tilburg voorkomen, zoals das en steenmarter, is het voorkomen uit te sluiten vanwege het ontbreken van geschikte habitats en de ingesloten ligging van het plangebied tussen infrastructuur en stedelijke bebouwing.

Effecten en advies

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk. Het in het plangebied aanwezige konijnenhol blijft bovendien behouden.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd in de Flora- en faunawet. Beleidsmatig heeft het Ministerie van Economische Zaken een onderverdeling gemaakt, gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten
- Overige broedvogels

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Vaste, jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels (zoals roofvogelnesten, nestplaatsen in gebouwen etc.) zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en de directe omgeving. Het plangebied heeft geen wezenlijke waarde als foerageergebied voor dergelijke vogelsoorten.

Overige broedvogels

Doordat het veldbezoek 's ochtends is uitgevoerd in het broedseizoen, is een goed beeld verkregen van de vogelsoorten die in en rondom het plangebied broeden. De volgende vogelsoorten zijn tijdens het veldbezoek waargenomen: houtduif, grote bonte specht, winterkoning, zwartkop, tiftjaf, roodborst, merel, koolmees, pimpelmees, kauw en gaai. In het plangebied zijn geen nesten van kraaiachtigen waargenomen; ook zijn geen bomen met spechtengaten aanwezig. Van de genoemde vogelsoorten zullen met name struweelvogels zoals winterkoning en zwartkop in ruigte en klimopbegroeiing tot broeden komen.

Effecten en advies

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Vogels met jaarrond beschermde nesten ontbreken in het plangebied. Effecten op deze vogelsoorten zijn daarom op voorhand uit te sluiten. Bij de nieuwe ontwikkeling zal juist nestgelegenheid voor dergelijke soorten gecreëerd worden (bv. huismus en gierzwaluw).

Overige broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door bomen en struiken te verwijderen buiten het broedseizoen. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹.

¹ Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast

Het kappen van de solitaire bomen centraal in het plangebied is wel mogelijk indien vooraf is vastgesteld dat er in deze bomen geen nesten aanwezig zijn. Als de bouwwerkzaamheden worden gestart in het broedseizoen is tevens van belang om het bouwterrein vanaf half maart vrij te houden van ruigtevegetatie om de vestiging van broedvogels te voorkomen.

5.4 Amfibieën en reptielen

Voorkomen en functie

In het plangebied zijn geen voortplantingsplaatsen voor amfibieën aanwezig. Vanuit eventueel aanwezige tuinvijvers in de omgeving kan het plangebied gebruikt worden als landhabitat door algemene soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander. Tijdens het veldbezoek zijn geschikte schuilplaatsen aangetroffen onder boomstronken, dakpannen, houthok etc. De aanwezigheid van strikt beschermde amfibiesoorten in tuinvijvers is redelijkerwijs uit te sluiten. Ook het voorkomen van reptielen is op basis van habitatvoorkeur en algemene verspreidingsgegevens uit te sluiten.

Effecten en advies

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Het is in het kader van de wettelijke zorgplicht van belang om de in het plangebied aanwezige schuilplaatsen (dakpannen, boomstronken etc.) op te ruimen buiten de winterslaaperperiode; op deze manier hebben eventueel aanwezige amfibieën de kans om te vluchten.

5.5 Vissen

In het plangebied zijn geen oppervlaktewateren aanwezig, zodat effecten op vissen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

5.6 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie

In het plangebied zijn slechts soortenarme vegetaties met zeer algemene plantensoorten aanwezig. De aanwezigheid van beschermde of bedreigde ongewervelde diersoorten wordt op basis van de biotoopinschatting en de bestaande gegevens niet verwacht.

Effecten en advies

Effecten op beschermde ongewervelde diersoorten zijn op voorhand uit te sluiten, omdat deze soorten niet in het plangebied voorkomen.

6

CONCLUSIE EN ADVIES

6.1 Advies

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkeling op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) noodzakelijk geacht. Beschermde (Flora- en faunawet) soorten worden wel verwacht.

Op basis van deze quickscan zijn een aantal algemene aandachtspunten vastgesteld (zie hieronder). Mits deze aandachtspunten in acht worden genomen zijn negatieve effecten op beschermde flora en fauna op voorhand uit te sluiten. De geplande ontwikkeling kan daarmee in overeenstemming met de natuurwetgeving worden uitgevoerd.

Rekening houden met vogels

Bomen en struiken die niet behouden kunnen blijven, dienen verwijderd te worden buiten het broedseizoen. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen². Het kappen van de solitaire bomen centraal in het plangebied is wel mogelijk indien vooraf door een ter zake kundige is vastgesteld dat er in deze bomen geen nesten aanwezig zijn. De noodzaak van een kapvergunning als onderdeel van de omgevingsvergunning dient door de initiatiefnemer bij de gemeente geverifieerd te worden.

Als de bouwwerkzaamheden worden gestart in het broedseizoen is tevens van belang om het bouwterrein vanaf half maart vrij te houden van ruigtevegetatie om de vestiging van broedvogels te voorkomen.

Licht beschermde soorten - zorgplicht

Het is in het kader van de wettelijke zorgplicht van belang om de in het plangebied aanwezige schuilplaatsen (dakpannen, boomstronken, etc.) op te ruimen buiten de winterslaapperiode. Op deze manier hebben eventueel aanwezige amfibieën de kans om te vluchten.

6.2 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):

² Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

LITERATUURLIJST

- Bergmans, W. en A. Zuiderwijk (1986). *Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun Bedreiging*. Utrecht: KNNV.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Nie H.W. de (1996). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. Media Publishing, Doetinchem.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV.
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Kadaster (2011). *Topografische Kaart Nederland - 1:25.000*. Emmen, Kadaster.
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Landschapsbeheer Flevoland (2011). *Vleermuisvriendelijk bouwen. Een handreiking voor huiseigenaar, architect en beleidsmedewerker*. Een samenwerking tussen Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdiervereniging en Tauw bv. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004). *Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen*. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdiervereniging, Arnhem.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl

- www.ravon.nl

- www.libellennet.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl